2e Kleeberg 29. 13 fev. 1829. 1828

MOLLUSCORUM BORUSSICORUM SYNOPSIS.

DISSERTATIO
INAUGURALIS
ZOOLOGICA

QUAM
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS
AUCTORITATE ET CONSENSU
IN
UNIVERSITATE LITTERARIA
REGIOMONTANA
PRO
SUMMIS IN MEDICINA ET CHIRURGIA
HONORIBUS
RITE OBTINENDIS
DIE IV. OCTOBRIS MDCCCXXVIII
H. L. Q. C.
PUBLICE DEFENDET
AUCTOR

JOH. AUG. GUIL. KLEEBERG
KUTNANUS

CONTRA AMICOS OPPONENTES
GUSTAVUM DINTER
GOERNITZIENSEM
ET
JACOBUM JACOBSON
REGIOMONTANUM
MEDIC. CULTORES.

REGIOMONTII,
TYPIS ACADEMICIS HARTUNGIANIS.
1828.

à la direction du Bulletin universel des sciences et de l'industrie rue de l'abbaye n° 3 à Paris par Mr Barth à Leipzig
envoyé par le Prof. Baer

VIRO

ILLUSTRISSIMO, EXCELLENTISSIMO, DOCTISSIMO

CAROLO ERNESTO DE BAER

PHILOSOPHIAE, MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORI, ZOOLOGIAE PROFESSORI PUBLICO ORDINARIO, MUSEI ZOOLOGICI DIRECTORI, ACAD. LEOPOLD. CAROL., PETROPOLIT., SOCIETATUM REG. LITTERAR. TEUTON., PHYSIC.-OECONOM. MEDICO-PHYSIC. RGIOMONT., ALIARUMQUE COMPLURIUM SOCIETATUM ET SODALI ET PRAESIDI, ETC.

VIRO

CLARISSIMO, EXCELLENTISSIMO, DOCTISSIMO

ERNESTO MEYER

PHILOSOPHIAE, MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORI, BOTANICES PROFESSORI PUBLICO EXTRAORDINARIO, HORTORUM ACADEMIC. DIRECTORI, ACAD. LEOPOLD. CAROL., SOCIET. PHYSICO-OECONOM. REGIM., ALIARUMQUE SODALI, ETC.

PRAECEPTORIBUS

ET

FAUTORIBUS PIE COLENDIS

HASCE STUDIORUM HISTORIAE NATURALIS PRIMITIAS

ANIMO GRATISSIMO

D. D. D.

AUCTOR.

Molluscorum inde a tempore, quo duce experientissimo illustrissimo professore de Baer zoologiam singulari amore sum amplexus, per Borussiam et orientalem et occidentalem undique collectorum enumerationem hocce libello zoologorum benevolo mitique iudicio submitto, eosque, si patrias terras in hac elegantiore Faunae parte egenas potius quam divites descripserim, ut culpam magis debili viriam facultati quam terrae indoli imputare velint, magnopere rogatos habeo. Nec vero in lucem ediderim hoc qualecunque meum tentamen, quo ex generibus quibusdam terris vicinis haud raro obviis vel paucas, vel ut ex genere Clausilia, cui tamen inprimis amicae sylvae fagineae circa Regimontum plane desiderantur, species nullas adumbrari satis scio, nisi ab annis fere quadraginta ad historiam Molluscorum omnium, intra Borussiae limites viventium, praeter egregium eius per Mytilum Hagenii additamentum, prorsus nihil in medium prodierit, atque ideo illud acceptum fore speraverim nec omnino inutile.

In dispositione systematica horum animalium praecipue Cuvieri, Lamarckii, Blainvillii, Schweiggeri operibus inclytis usus, et in terminologia et in speciebus distinguendis hasce novissimas et egregias monographias secutus sum, ex iisque optimam mihi visam animalis imaginem citavi synonimaque allegavi:

I. Ph. R. Draparnaud, histoire naturelle des Mollusques de la France. Paris. 1805. 4.

C. Pfeiffer, Naturgeschichte deutscher Land- und Süsswasser-Mollusken. Hft. 1. 1821, Hft. 2. 1825, Hft. 3. 1828. 4.

D'Audebard Baron de Ferussac, Histoire naturelle générale et particulière des Mollusques terrestres et fluviatiles, etc. Paris. 1819. et c. fol.

Sueno Nilsson, Historia Molluscorum Saeciae terrestrium, et fluviatilium. Lundae 1822. 8.

Praeterea citavi F. S. Bock, Versuch einer wirthschaftlichen Naturgeschichte von dem Königreich Ost- und Westpreussen. Dessau. vol. V. 1785. 8., profecto non ob bonam auctoris notam, sed quoniam ipse Rappoltii Ostreographiam Borussicam, in lucem non editam, rescribens adhuc unicus exstitit de molluscis Borussicis scriptor.

Generum, quibus mollusca borussica addicuntur, dispositio systematica.

I. Mollusca capite instructa.
Ord. IV. Gasteropoda. Cuv.
ord. IV. Gast. pulmonata Cuv.
Fam. I. Gast. pulm. terrestria. Féruss.
a. tentaculis quatuor, maioribus apice oculiferis.
* nuda.

1. Limax. Féruss., 2. Arion Féruss.

* * testacea.

3. Vitrina. Draparn., 4. Succinea. Draparn., 5. Helix. Draparn., 6. Bulimus. Lam., 7. Pupa. Draparn.

b. tentaculis duobus, ad basin oculiferis.

8. Auricula. Lam.

Fam. II. Gast. pulm. aquatilia. Féruss.

9. Lymaeus. Lam., 10. Physa. Draparn., 11. Planorbis. Mueller.

ord. V. Gast. pectinibranchiata. Cuv.
Fam. I. Turbines. Féruss.

12. Paludina. Lam., 13. Valvata. Mueller.

Fam. II. Trochoidea Féruss.

14. Neritina Lam.

ord. VII. Scutibranchiata. Cuv.

Fam. I. Otidea. Blainv.

15. Ancylus. Geoffr. *)

Ord. V. Cirrhopoda. Cuv.

Fam. I. Cirrh. sessilia. Lam.

16. Balanus Lam.

II. Mollusca acephala.

1. Mollusc. aceph. conchifera.

ord. II. Mytilacea, Cuv.

Fam. I. Mytili. Lam.

17. Mytilus. Lam.

Fam. II. Nayades. Lam.

18. Anadonta. Brug., 19. Unio. Brug.

ord. IV. Cardiacea. Cuv.

Fam. I. Cardiacea. Lam.

20. Cardium. Lam., 21. Mactra. Lam.

Fam. II. Cyclades. Lam.

22. Cyclas. Pfeiff., 23. Pisidium. Pfeiff.

Fam. III. Nymphacea. Lam.

24. Tellina. Cuv.

ord. V. Les Enfermés. Cuv.

25. Mya. Cuv.

---

*) Ancylum, quem cl. Pfeiffer (op. cit. p. 16.) Cyclobranchiatis, et cel. Nilsson (op. cit. p. XVIII.) Pulmonatis adnumerant, et Ferussac in suam Limnostrearum familiam recenset, ex sedula animalis investigatione et auctore Blainville (Manuel de Malacologie et de Conchyliologie p. 514.) ad hunc ordinem relego.

I. Mollusca capite instructa.

Ord. IV. Gasteropoda.

Mollusca capite tentaculato, oculifero; corpore oblongo, disco ventrali, respirationis organis aut internis aut externis; testacea aut nuda.

Ord. IV. Gast. pulmonata.

Mollusca vesica pulmonacea, ostiolo ex arbitrio clausa vel aperta, aerem repirantia, hermaphrodita, testa nulla aut spirali.

Fam. I. Gast. pulm. terrestria.

Gasteropoda extra aquam continuo viventia, tentaculis quatuor, retractilibus, maioribus oculiferis; aut nuda scuto cavitati pulmonali superstructo aut tecta testa univalvi; pallii limbo crasso glanduloso.

A. nuda

Mollusca pede per totam longitudinem cum corpore iuncto, scuto carnoso discum calcareum apud pleraque occludente et cavitatem pulmonalem tegente; orificio genitalium externo communi pone tentaculum dextrum maius, et in scuti margine dextra apertura pulmonali et ano.

1. *Limax Fèruss.* *)

Corpus elongatum, carinatum, antice clypeatum.

---

*) Hist. n. 61., tabl. systcm. p. 18.

Sub clypeo antice libero testa calcarea tenuis.
Pes a corpore sulco nullo distinctus.
Orificium pulmonale subposticum.
Cor sinistrum, extra renem situm, intestinorum anfractus ultimi hepate non obvoluti.

1. Limax cinereus

L. corpore cinereo vel fusco-griseo, plerumque maculato, striato lateribus pallidioribus; clypeo postice angulato, carina rugosa.

L. cinereus Pfeiff. op. c. p. 20.
L. maximus Linn. Fn. Suec. p. 508.
— Bock op. c. IV. p. 311. v. 3.

Variat *α* immaculatus, nigrescens, clypeo maculato. Feruss. Pl. IV. fol.
— *β* corpore clypeoque maculis nigris dense consperso. Feruss. Pl. IV. f. 7 — 8.
— *γ* corpore cinereo-nigro postice triquetro, carina prope clypeum incipiente
Nilson op. c. p. 7. L. cinereo-niger, Feruss. Pl. VIII. f. 1.

Maximum hoc sui generis animal inveni in sylvis umbrosis prope Elbing, Regiomontii rarius, e. g. hortis botanicis.

2. Limax agrestis

L. corpore cinereo, immaculato vel nigro variegato, tentaculis fuscis, orificio pulmonali postico, collo lineis exaratis.

L. agrestis Linn. syst. Nat. p. 1082.
— Feruss. Pl. V. f. 7 — 10.

Variat *α*. albidus, tentaculis nigris.
β. albidus, immaculatus.
γ. cinereus, clypeo flavescente.
δ. albidus, clypeo capiteque griseo.

ε. albidus, atomis nigris conspersus.
ι. fuscus, capite albido, punctis lineolisque pictus.
η. totus fuscus. Pfeiff. op. c. t. 1. f. 1.
ϑ. subrufesceus, clypeo nigrescente.

Habitat ubique sub lapidibus, lignis foliisque putridis in hortis et agris non aridis. A plantis, quas noctu adscendit, filo mucoso dependens, ut saepius vidimus, Limax filans dictus est. Latham Linn. soc. 4, 85. pl. 8 fol. 1—4., Cf. Feruss. Pl. V. f. 9, L. Gmel syst. nat. p. 3001. L. agrestis. notam.

2. *Arion. Feruss.* *)

Corpus oblongum, postice depressum, antice clypeatum.
Sub clypeo testa nulla aut grumus calcareus.
Orificium pulmonis et ani subanticum, genitalium commune huic quam tentaculis longioribus propius.
Sulcus pedem a corpore distinguens, postice porus mucum secernens. Cor medio sub clypeo, et intestina praeter rectum hepate obvoluta.

1. Arion hortensis.

Ar. corpore griseo subtus albo, fasciis clypei et dorsi duabus nigris, tentaculis abbreviatis.

Ar. hortensis Feruss. hist. nat. Pl. 2, f. 4—6.
— Goldfuss naturhist. Atlas t. 8. f. 1.

Var. α. Cinereus, tentaculis fasciaque utraque nigricantibus, dorso medio atro. Feruss. Pl. 2. f. 6.

Habitat rarius in hortis, locisque humidis sub foliis putridis; ut e. g. in sylva Weingarten prope Elbing,

*) Tabl. syst. p. 16., hist. p. 53. Limacia Hartmann apud Steinmüller neue Alpina p. 208.

var. α. sub muscis in fossa prope Sprechan bis a me reperta est.

2. **Arion empiricorum.**

A. ater, clypeo granuloso postice rotundata; dorso sulcis striisque abruptis rugoso, tentaculis maioribus apice incrassatis.

Arion empiricorum Feruss. hist. nat. tab. 1. f. 1 — 7, tab. II. f. 1. 2.
Limax ater Linn. Faun. Suec. n. 2088.
— Drapar. op. cit. p. 122. tab. 9. f. 3 — 5.
— Bock op. cit. V. p. 309.

Var. α. aterrimus totus.
— β. saturate succineus, limbo lutescente.

Habitat in sylvis umbrosis vulgaris; circa Regiomontum ad pagum Wargen copiosissimus: var. β. ad diversorium Kleinheide rarissime reperta.

3. **Arion albus.**

Ar. albus: tentaculis et limbo interdum coloratis; dorso rugoso.

Arion albus. Féruss. op. cit. p. 64. Pl. II. f. 3.
Limax albus Nilss. op. cit. p. 2.
— — Bock op. cit. p. 311.

A congeneribus omnibus ovarii (Cuv.) situ in corpore fere medio differt.

Habitat in cellis humidis, haud raro: nec adhuc in sylvis ullibi repertus; atque var. (Féruss. α) animale albo toto tantum visa.

B. testacea.

Mollusca corporis parte altera, viscera plurima continente, a pede distinta et testa vestita, altera libera, retractili; pallii limbo crasso et glanduloso,

orificium pulmonale et anum amplectente; testa spirali, operculo nullo, per hyemem spurio.

I. *Tentaculis quatuor.*

3. *Vitrina Drap.*

Pallium antice productum, transversim plicatum, e dextro latere appendicem emittens.
Tentacula abbreviata.
Testa depressa, imperforata, spira brevi.
Apertura magna, transversa, lunata, margine columellari arcuatim exciso.

1. Vitrina pellucida

Vitr. testa subdepressa, tenuissima, hyalina, nitidissima, virescente; anfractibus tribus, apertura obliqua, rotundato - lunata.

Vitrina pellucida Nilsson. ep. c. p. 11.
Vitrina beryllina Pfeiff. op. cit. p. 47. tab. 3. f. 1.

Habitat passim in sylvis hortisque inter fölia putrescentia et muscos; in alnetis ad Maraunen haud raro.

4. *Succinea Drap.*

Pes crassus, nec in testam totus retractilis.
Tentacula superiora apice globosa, inferiora brevissima.
Testae apertura ampla, integra, ovata, peristomate acuto.

1. Succinea amphibea.

Succ. testa imperforata oblonga-ovata, tenui; spira brevi, apertura ampla ovata.

Succinea amphibia Draparn. op. cit. p. 58, tab. 3., f. 22. 23.
Helix putris Linn. Fau. Suec. p. 531.
— — Bock l. c. p. 334.

Cochlohydra putris Feruss. Pl. XI. f. 4—10, Pl. XI. A. f. 7—10.

Var. *α*. maxima, testa subcrassiuscula, striata, lutea, animali albido.

β. testa lutea, animali nigro.

Copiose in arundinetis, in plantis ad fluminum ripas imoque in plantis aquaticis, in fossis exsiccatis. Cum foliis Rumicis Acetosae vere in forum frequenter apportatur.

5. *Helix Drap.*

Animal elongatum, pallii antice abbreviati limbo incrassato, glanduloso.

Testa subglobosa aut depressa, plerumque umbilicata. Apertura integra, rarius dentata, semilunaris vel elliptica, segmento circuli per anfractum penultimum, convexum, demto.

* testa subglobosa

1. Helix pomatia.

H.; testa globosa, ventricosa, rufescente, fasciis obsoletis; peristomate subpatulo purpureo, umbilico obtecto.

Helix pomatia Linn. Faun. Suec. p. 528.
— — Bock l. c. p. 330.
— — Feruss. Pl. XXI. excl. fig. 9, Pl. XXIV. f. 2.

Extra hortos in Borussia orientali nullibi vidi, haud raro autem ad Elbing, Danzig, Neustadt in sylvis umbrosis.

2. Helix arbustorum.

H.; testa globosa, subperforata, solida, unifasciata, variegata; peristomate reflexo, albo.

Helix arbustorum Linn. S. p. 529.
— — Bock. l. c. p. 332.

Helix arbustorum Pfeiff. op. cit. p. 24. t. 2, f. 7, 8.
— — Feruss. Pl. XXVII. f. 5, 6, 7.

Vulgaris in hortis ad Regiomontum, Elbing etc., in sylvis rarus. Varietatem testa imperforata, magis minusve concolore passim offendi.

3. **Helix fruticum.**

H.; testa globosa, ample umbilicata; apertura lunato-rotundata; peristomate patulo, subreflexo.

Helix fruticum Draparn. op. c. p. 83. tab. 5, f. 16, 17.

Var. α. animali griseo, testa rufa
— β. animali lutescente, testc alba unicolore aut fasciata.

Habitat in hortis sylvisque, rarius.

4. **Helix nemoralis.**

H.; testa globosa, imperforata, plerumque lutea et fasciata, apertura lunata subobliqua; peristomate subreflexo fusco.

Helix nemoralis Pfeiff op. cit. p. 27, f. 2. f. 10, 11.
— — Ferus. Pl. XXIII. (variet. autem, quam fig. 3. — 4. sistunt, apud nos non obviae).

Var. α. lutea unicolor vel fasciata, fasciis nunc unica, nunc vel quinque, latioribus aut augustioribus, iisque plerumque tantum superioribus per anfractus plures continuatis.

Var. β. incarnata unicolor vel fasciatia.

Var. γ. rufa vel fusca, unicolor vel fasciata.
Bock op. cit. v. p. 332. N. 18.

Habitat frequens in hortis et fruticetis.

5. Helix hortensis.

H. testa globosa, imperforata, plerumque lutea et fasciata; apertura lunata subobliqua; peristomate marginato, albo.

Helix hortensis, Pfeiff. op. cit. p. 29, tab. 2, f. 12, 13.

Helix hortensis, Feruss. Pl. XXXV, XXXVI. A excl. fig. 10, 11, 12.

Var. α. lutea unicolor aut fasciata, fasciis unica vel pluribus, superioribus plerumque modo per aufractus plures continuatis.

— β. rosea unicolor aut fasciata.

— γ. alba, castanea etc.

Praeter magnitudinem minorem coloremque peristomatis album, quae solae differentiae notae hanc inter et praecedentem speciem ponuntur, alia eaque certiora discrimina ex diversa genitalium structura, nimirum ex numero folliculorum mucosorum in vaginam patentium, sed ex mea sententia haud constantia nuperrime prolata sunt. Nam in Helice pomatia folliculorum numerum inter viginti quinque et sexaginta sex variantem (Cf. Wohnlich. diss. de. H. pomatia tab. fig. 3. et Swammerdam t. VIII. f. 5.), in H. hortensi semel modo unicum eorum truncum, in aliis autem exemplaribus dextrum quatuor, septem, novem, sinistrum quinque octo, vel etiam utroque latere numero aequali in ramos abeuntem, in H. nemorali saepius truncum dextrum quater, sinistrum ter, in aliis contra utrumque pluries digitatum, ex repetita sectione inveni. In H. arbustorum folliculi mucosi constanter adsunt longissimi corniculati duo. Quamobrem apud W. Hartmann (Neue Alpina 1. p. 195)

195) H. hortensis atque nemoralis sub nomine communi H. mutabilis militant.

Habitat vulgaris in sylvis hortisque.

6. Helix fulva.

H. testa conico-globosa, fulva, imperforata, nitida; apertura transversa, depressa; peristomate simplici.

Helix fulva Pfeiff. op. cit. p. 23, tab. 2. f. 2. Habitat inter folia deiecta, sub lignis putrescentibus haud raro: in turfosis et alnetis prope Arnau, Maraunen. Testae copiosae inter Arundinis Acorique fragmenta ad Pregollae ripas post inundationes vernales atque autumnales derelinquuntur.

** testa depressa.

7. Helix hispida.

H. testa subdepressa, profunde umbilicata, pilis deciduis hispida, fusca; apertura semilunari; peristomate simplici vel marginata.

Helix hispida Pfeiff. op. cit. p. 36, tab. 2, f. 20.

Var. α. testa depressa.

— β. testa brunnea, opaca, vertice magis prominulo.

Peristomatis color et margo albus ab aetate pendet. Animal absque ullo testae discrimine conspicuo variat colore nunc atro-coeruleo, nunc cinereo, nunc albo.

Ubique vulgaris in hortis pratisque habitat.

8. Helix cellaria.

H.: testa depressa, umbilicata, nitida, fulva; aper-

tura ampla, ovato-lunata; labio columellari producto; peristomate simplici.

Helix cellaria Nilsson op. cit. p. 32.

— — Sturm Faun. VI. 3 tab. f. a, b, c.

Habitat rarius in locis umbrosis: in hortis botanicis.

9. Helix pulchella.

H.; testa depressa, umbilicata, laevi, nitida; apertura circinata hiante, peristomate reflexo, incrassato.

H. pulchella Pfeiff. op. cit. tab. II. f. 32.

Habitat locis humidis: in sylva ad Arnau et Fuchshoefen, in hortis sub foliis putridis haud raro.

10. Helix nitidula.

H.: testa depressa, umbilicata, nitida, tenui; apertura larga, lunato-rotundata: peristomate simplice acuto.

Helix nitidula Pfeiff. op. cit. tab. II. fig. 35.

— — Drapar. op. cit. Pl. VIII. fig. 21, 22.

Habitat haud raro locis humidis inter plantas: ad alnorum radices muscosas sylva ad Maraunen vulgaris.

11. Helix nitida.

H.: testa depressa, supra convexiuscula, umbilicata nitida, fusca, subtiliter striata; apertura subrotunda, lunata; peristomate simplici.

H. nitida Nilsson. op. cit. p. 34.

Hortis sylvisque sub fronde dijecta haud raro habitat: in pratis prope Arnau, in sylvis prope Neuhausen et Maraunen, ad Elbing; aquarum ad margines.

12. Helix cristallina.

H.: testa convexiuscula, umbilicata, tenui; apertura semilunari; peristomate simplici acuto.

Helix cristallina Pfeiff. op. cit. p. 46, t. 2, f. 36.
Habitat passim inter gramina et muscos.

6. *Bulimus Lamark.*

Pallium antice incrassatum.
Genitalium apertura communis sinistra.
Testa ovata conica. Apertura pyriformis, superne angulata, inermis. Columella laevis.

1. Bulimus lubricus.
B.; testa ovata, fusiformi, imperforata, cornea, nitida laevi; vertice obtuso; apertura ovatainterne angulata; peristomate simplici.
Bulimus lubricus Pfeiff. op. cit. tab. III. f. 7.
Iuniorum testa ovata surperforata; adulti testae, praecipue verticis, nitorem facile perdunt.
Vulgaris habitat locis hortorum sylvarumque humidis inter muscos et folia dejecta, ad arborum truncos muscosos.

2. Bulimus obscurus.
B. testa oblongo-conica, fusca, substriata; fissura umbilicali obliqua; peristomate reflexo, albo.
Bulimus obscurus Pfeiff. op. cit. tab. III. f. 11.
— — Drap. op. cit. Pl. IV. f. 23. *)
Habitat inter folia et muscos rarissimus: inter muscos in fossa ad Sprechan.

7. *Pupa Draparn.*

Tentacula animalis inferiora brevissima, interdum obsoleta.

*) Utriusque figura exemplaribus nostris paullo maior.

Testa cylindracea aut ovata, anfractibus fere aequalibus.

Apertura semirotunda, inferne rotundata, lamina columellari dentata aut plicata.

1. **Pupa Muscorum.**

P. animalis tentaculis inferioribus brevissimis: testa cylindracea umbilicata, dextrorsa, fusca; columella subunidentata; callo albo aperturae margini parallelo; peristomate reflexo, albo.

Turbo Muscorum Linn. F. Suec. p. 525.
Pupa Muscorum var. β. Nilsson. op. cit. p. 50.
— marginata Pfeiffer op. cit. p. 59, tab. I. f. 23 — 24.

Habitat haud raro inter muscos, sub lapidibus lignisque putridis: copiosus in turfosis inter Sphagnum obtusifolium ad Arnau.

2. **Pupa unidentata.**

P. tentaculis inferioribus brevissimis: testa cylindracea, dextrorsa, obtusa, brunnea; columella unidentata; peristomate reflexo, albo.

Pupa unidentata Pfeiff. op. cit. p. 58, tab. III. fig. 19, 20.

Iisdem in locis ac species antecedens habitat.

3. **Pupa frumentum.**

P. tentaculis inferioribus obsoletis: testa cylindracea, dextrorsa, obtusa, fulva; apertura octoplicata; labio laterali medio coarctato, peristomate patulo.

Pupa frumentum Draparn. Pl. III. fig. 51, 52.

Habitat inter gramina et muscos humidos, sub foliis putridis, passim.

4. Pupa pygmaea.
P. tentaculis inferioribus obsoletis; testa ovata, dextrorsa, fusca; apertura semirotunda, quadridentata; labio laterali subcoarctato.

Pupa pygmaea Draparn. Pl. III. tab. 3. f. 30, 31. „Fauces inter hos dentes formam crucis praebent", Nilsson. op. cit. p. 53.

Haud raro ad arborum truncos, sub lignis solo humido dejectis habitat.

II. Tentaculis duobus.

8. *Auricula Lamark.*

Tentacula duo, brevia, apice globosa.
Oculi ad tentaculorum basin, nigri.
Testae apertura longior quam lata, dentata aut plicata.

1. Auricula minima.
A. testa ovato-oblonga, vertice obtuso, alba, nitida; apertura tridentata, labio laterali medio coarctato; peristomate reflexo.

Auricula minima. Draparn. op. cit. p. 57, tab. III, f. 18, 19.
Carychium minimum. Pfeiff. op. cit. p. 69, tab. I. fig. 5, 6. et tab. III. fig. 40, 41.

Habitat sub foliis dejectis, ad graminum radices in pratis: haud raro in vallo ad speculam astronomicam.

Fam. II. Gast. pulm. aquatilia.

Mollusca pulmonata in aqua semper viventia, respiratura ad superficiem emergentia; tentaculis duobus, basi oculiferis; orificio genitalium masculorum

et foemineorum segregato. Testae non operculatae habitus varius.

9. *Lymnaeus Lam.*

Tentacula triangularia compressa, ad basin antice oculiferi.

Velum os tegens bilobum; pallium testa absconditum.

Genitalium masculorum ad tentaculum dextrum, foemineorum ad pallii duplicaturam sub ostio pulmonali orificium.

Testa oblonga, spira exserta, apertura elliptica, columella plica longitudinali oblique adscendente.

1. Lymnaeus stagnalis.

L. testa ovato-oblonga, imperforata; spira exserta, conico-subulata; anfracto infimo ventricoso, subangulato; apertura ovata magna.

Helix stagnalis Linn. syst. nat. N. 703.
— — Bock. l. c. p. 333.
Lymnaeus stagnalis Pfeiff. op. cit. p. 86, t. IV. f. 19.

Vulgaris in fossis, paludibus, fluviis; in Vistula desideratur. In piscinis lacubusque maximus, ita e. g. in lacu urbi vicino Oberteich fere duplo maior quam in Pregolla.

2. Lymnaeus auricularius.

L. testa subrotundo-ovata, perforata; anfractu infimo ampullaceo; spira brevissima acuta; apertura amplissima, ovata.

Lymnaeus auricularius. Pfeiff. p. 85. tab. IV. f. 17, 18.

Var. α. testa spira depressa, labio columellari reflexo, producto.

Var. β. testa minor, spira mucronata, peristomate reflexo.

Vulgaris in fluviis et lacubus habitat, var. α. in lacu curonico.

3. Lymnaeus ovatus.

L. testa ovata, cornea, perforata; spira brevi acuta; apertura ovato-oblonga; anfracta ultimo ampullaceo-ovato.

Lymnaeus ovatus Pfeiff. tab. IV. f. 21.

Praecedentibus rarior: in Pregolla copiosus.

4. Lymnaeus vulgaris.

L. testa ovata, subimperforata; spira brevi, acuta; apertura ovato-oblonga.

Lymnaeus vulgaris Pfeiff. op. cit. p. 89, tab. IV. f. 22.

Limneus ovatus var. β. Draparn. op. cit. p. 50.

Lymnaea ovata var. β. et γ. Nilsson. op. cit. p. 63.

Habitat frequens in fluviis et fossis.

5. Lymnaeus pereger.

L. testa ovato-oblonga, cornea, imperforata; spira mediocri acuminata; apertura ovata; sutura anfractuum profunda.

Lymnaeus pereger Pfeiff. op. cit. p. 90. tab. IV. f. 23, 24.

Lymnaea peregra var. δ. Nilsson. op. cit. p. 68.

Habitat in fossis raro. In lacu Drausensee.

6. Lymnaeus fuscus.
L. testa ovato-oblonga, solida, fusca, imperforata; spira mediocri, acuta; apertura ovata.

Lymnaeus fuscus Pfeiff. op. cit. p. 92. tab. IV. f. 28.

In Pregolla fossisque vicinis rarius habitat.

7. Lymnaeus minutus.
L. testa ovato-oblonga, perforata, cinerea, pellucida; spira acuta; apertura ovata, supra angulata.

Lymnaeus minutus Pfeiff. op. cit. p. 93, tab. IV. f. 27.

Vulgaris in fossis stagnis fluviis habitat, aquam frequenter relinquit et in solo limoso lacuum exsiccatorum profunde sepultus vitam servat.

8. Lymnaeus palustris.
L. testa ovato-conica, imperforata, fusca, striata: anfractibus teretibus; spira exserta, conica; apertura ovato-oblonga, plica columellari exserta, alba.

Lymnaeus palustris Pfeiff. ap. cit. p. 88, tab. IV. f. 20.

In Pregolla nonnunquam et in fossa ad Kose mihi repertus.

9. Lymnaeus elongatus.
L. testa conica cylindracea, acuta, imperforata, fusca; apertura ellyptica, peristomate saepius marginato.

Lymnaeus elongatus Pfeiff. op. cit. tab. IV. fig. 26.

Unica tantum vice a me visus et collectus in fossa inter diversoria Kose et Dammkrug.

Ovorum glutinosa congeries L. elongati et L. stagnalis valde similis; pulli testae forma fere Bulimun lubricum ad aequant.

10. *Physa Draparn.*

Tentaculo duo, longa, setacea, antice ad basin oculifera.
Velum os tegens bilobum.
Testa ovalis vel oblonga, plerumque sinistrorsa.
Spira prominens. Apertura longior quam lata.
Columella tortuosa.

1. Physa fontinalis.
Ph. pallio reflexo, digitato; testa ovali, sinistrorsa, diaphana, nitida; spira brevissima, obtusa.

Physa fontinalis Pfeiff. op. cit. p. 94, tab. IV. f. 28.

Vulgaris in fossis et fluviis, plantis aquaticis adhaerens et velociter natans habitat.

2. Physa hypnorum.
Ph. pallio testa abscondito; testa ovato-oblonga, imperforata, diaphana, nitida, fulva, sinistrorsa; spira exserta, acuta.

Physa hypnorum Pfeiff. op. cit. p. 97, t. 1. f. 12. et t. 4. f. 29.

Prope Maraunen, nec alias ullibi, in fossa, postea aestate exsiccata, m. Aprili anni 1826 semel offendi.

11. *Planorbis Müll.*

Velum os tegens simplex.
Tentacula duo, setacea, ad basin intus oculifera.

Orificium genitalium latere sinistro, masculorum ad tentaculum, foemineorum sub ostio pulmonali.

Testa disciformis, anfractibus supra infraque conspicuis. Apertura lunata vel rotundata.

1. *Anfractu infimo non carinato.*

1. Planorbis corneus.

Pl. testa solida, fusca, striata, supra umbilicata, subtus fere plana; apertura rotundato-lunata.

Planorbus corneus. Pfeiff. op cit. p. 77, t, 4. f. 3, 4.

Helix cornea Linn. syst. nat. p. 1243. n. 671.

— — Bock op. cit. V. p. 330. n. 15.

Habitat in fluviis et paludibus vulgaris.

2. Planorbis contortus.

Pl. testa fusca, striata, supra plana cum fossula centrali, subtus concava; anfractibus arcte adpressis; apertura arcuato-lunata.

Planorbis contortus Pfeiff. op. cit. p. 81. t. IV. f. 11.

Habitat in plantis aquaticis fossarum, lacuum, fluviorum; frequens lacu Drausensee, paullo rarior in Pregolla.

3. Planorbis spirorbis.

Pl. testa utrinque subconcava; anfractibus subaequalibus, infimo inferius obsolete angulato; apertura rotundata.

Planorbis spirorbis, Pfeiff. op. cit. p. 29, tab. IV. fig. 8.

Planorbis vortex var. β. Draparn. op. cit. p. 45.

Habitat ubique frequens plantis aquaticis adhaerens.

4. Planorbis hispidus.

Pl. testa hispida, striata, nitida, fulva vel albida; supra planiuscula centro excavato, subtus umbilicata; apertura obcordato-ovata.

Planorbis hispidus Draparn. op. cit. p. 43, t. I.* f. 45 — 48.

Planorbis albus Pfeiff. op. cit. p. 80, t. 4, f. 10.

Utramque varietatem, testa alba reticulata et testa rufescente in Pregolla, modo raro, observavi.

2. *Anfractu infimo carinato.*

5. Planorbis vortex.

Pl. testa cornea, supra concava, subtus plana; carina acuta, infera; anfractibus sensim crescentibus; apertura ovato-lanceolata.

Planorbis vortex Pfeiff. op. cit. t. IV. fig. 7.

Habitat haud raro in plantis paludum amniumque.

6. Planorbis nitidus.

Pl. testa cornea, nitida, subtus plana, umbilicata, supra convexa cum fossula centrali; carina infera; apertura cordata.

Planoribus nitidus Pfeiff. op. cit. p. 82 t. 4. f. 12.

Helix complanata Linn. Faun. Suec. p. 527.

— — Bock op. cit. V. p. 329, n. 13.

Habitat in lacubus amnibusque vulgaris.

8. Planorbis carinatus.

Pl. testa supra centro concava, subtus plana; anfractibus extimis maioribus; carina media; apertura ovali, utrinque angulata.

Planorbis carinatus Pfeiff. op. cit. p. 76, t. 4. f. 5, 6.

Habitat in lacubus fluviisque raro. In Pregolla passim.

9. Panorbem imbricatum (Pfeiff. op. cit. p. 84. tab. 4. f. 15, 16) qui secundum Nilsson (op. cit. p. 72.) Linnaei (Syt. p. 1421. n. 654.) Turbo nautilius est, et a Bock (op. cit. V. p. 328) inter conchylia borussica recensetur, ipse nondum inveni.

Ord. V. Gast. pectinibranchiata Cuv.

Mollusca aquatica, pleraque marina, branchiis pectiniformibus, in vesica propria, vel per siphonem, vel per foramen simplex aperta, reconditis. Tentacula duo, ad basin oculifera. Sexus distinctus. Os proboscideum. Penis in plurimis exsertus, non retractilis. Testa spiralis, plerumque operculata.

Fam. I. Turbines Feruss.

Pectinibranchiata vesica branchiali fissura simplici aperta. Testa turbinata, apertura circulari completa absque canali aut incisura.

12. *Paludina Lam.*

Tentacula ad basin extus oculifera.
Testa ovata. Apertura subcircularis, supra angulata, peristomate continuo. Operculum conforme.

1. Paludina vivipara.
P; testa ovato-conoidea, ventricosa, perforata, fasciata; anfractibus senis teretibus; spira obtusa.

Foem. Animal tentaculis aequalibus, latere dextro papilla uterina; testa maiore, ventricosa.

Mas. Animal tentaculo dextro longiore, crassiore; testa minore; anfractu infimo minus ampliato.

Paludina vivipara Pfeiff op. cit. p. 103, t. 4. f. 43.

Var. α. P. testa ovato-conoidea, solida albido-virente, fasciis tribus, rarius duabus; fissura umbilicali exigua, obliqua.

Paludina achatina Pfeiff. op cit. Hft. 3, t. VIII. f. 3?

Var. β. P. testa ovata, crassa albida; fasciis tribus; plica columellari medio excisa.

Habitat vulgaris in lacubus et fluviis; var. β. in amne Nogat et Vistula.

2. Paludina impura.

P.; testa ovato-conica, imperforata, laevi; anfractibus quinis, ultimo subventricoso; spira acuta.

Paludina impura Pfeiff. op. cit. p. 104, t. 4. f. 40. 41.

Var. α. testa magis elongata Draparn. op. cit. t. 1. f. 19.

Var. β. testa minore, magis ventricosa. Draparn. ibid. f. 20.

Habitat in fossis, lacubus, fluviis vulgaris.

3. Paludina balthica.

P. testa oblongo-conica, laevi, imperforata sub epidermide virescente albida; anfractibus subsenis, spira producta acuta; labro columellari calloso.

Paludina balthica Nilsson. op. cit. p. 91.

Habitat in lacu curonico et venedico: in mari bal-

thico ad Pillau, ad crucem S. Adalberti, Potamogetonis speciebus adhaerens.

4. **Paludina?**

P. testa ovato-conica, ventricosa virescente, perforata; spira acutiuscula anfractibus quaternis; apertura ovali-rotundata; peristomate acuto, continuo.

? Paludina Nilsson. op. cit. p. 120.

Animal, quod Nilsson examini non subjecit, revera Paludinae characteribus exornatum est. Cyclostoma simile Draparn. op. cit. p. 34. t. 1. f. 15. nostris speciminibus, ut suevicis, forma convenit, sed cavitate ventricosiore superatur.

Habitat in fluviis. Adhuc modo in flumine Nogat ad Marienburg reperta.

13 *Valvata Müll.*

Tentacula setacea, ad basin postice oculifera. Os proboscideum. Penis atque branchiae pinnatae ad tentaculum dextrum prominulae, in vesicam branchialem retractiles.

Testa discoidea vel conoidea, operculata, anfractuum cavitate spirali integra. Apertura circularis.

1. **Valvata piscinalis.**

V. testa globoso-conoidea, umbilicata, laevi, anfractibus quaternis; vertice obtuso; apertura circinata.

Valvata piscinalis var. α. Nilsson. op. cit. p. 86.

Valvata obtusa Pfeiff. op. cit. p. 98. t. 4. f. 32.

In fossis fluviisque passim habitat: in Pregolla ra-

rius, in lacu venedico; specimina plura inter fucos maris balthici ad Tenkitten collegi.

2. Valvata minuta.
V. testa discoidea, supra convexiuscula, subtus concava, umbilicata; anfractibus ternis; peristomate simplici.

Valvata minuta Pfeiff. op. cit. p. 102. t. IV. f. 36.

Habitat ad plantas aquaticas in fossis et stagnis, raro, in fossa inter diversoria Kose et Dammkrug.

3. Valvata cristata.
V. testa discoidea, supra plana, subtus umbilicata; anfractibus ternis; peristomate simplici.

Valvata cristata Pfeiff. op. cit. p. 101. t. IV. f. 35.

In fossis, paludibus etc. habitat, raro. Inter confervas in Pregolla passim.

Fam. 2. *Trochoidea Feruss.*

Pectinibranchiata pede abbreviato, elliptico. Tentacula retractilia, ad basin extus oculifera, oculis plerumque pedicellatis. Testa semiglobosa vel turbinata, operculata, anfractu ultimo ampliato, columella dilatata, plana, callosa.

14. *Neritina Lam.*

Tentacula setacea, ad basin extus tuberculo oculifera.

Testa semiglobosa vel ovata, imperforata, operculata, operculo dentato.

Columella integra, dilatata, plana. Apertura semicircularis.

1. Neritina fluviatilis.

N. testa subovata, dorso convexo, glabra, variegata; spira brevissima, obtusa, laterali; labio columellari applanato.

Nerita fluviatilis Linn. syst. p. 1253. N. 723.
— — Bock op. cit. V. p. 334. n. 24, 27.
— fluviatilis Pfeif. op. cit. p. 106. t. IV. f. 37 — 39.

Ova dorso secum portat, unde nomen Nerita pulligera; vid. Rappolt de Nerita pulligera. Regiom. 1728. 4.

Habitat vulgaris in lacubus et fluviis: in Vistula lacu venedico et curonico copiosissima lapidibus adhaerens; ad littora maris prope crucem St. Adalberti.

Ord. VIII. Scutibranchiata. Cuv.

Gasteropoda aquatilia, hermaphrodita absque coitu ovipara, branchiis pectiniformibus, latere sub pallii plica positis aquam respirantia. Intestinum rectum cor permeans. Testa scutiformis, univalvis, plerumque aspiralis, non operculata.

15. *Ancylus. Geoffr.*

Animal testa penitus tectum. Os velatum. Tentacula ad basin extus tuberculo oculifera.
Branchiae dextro latere sub pallii plica.
Testa mitriformis, aspiralis, vertice acuminata.

1.

1. **Ancylus lacustris.**
A. testa elliptica, tenui, cinerea, depressa: mucrone verticis subcentrali; apertura ovato-oblonga.

Ancylus lacustris. Pfeiff. op. cit. p. 109. t. 4. f. 46.
Patella lacustris. Linn. syst. nat. p. 1260. n. 769.
Patella lacustris. Bock. op. cit. V. p. 341.

Habitat fluviis et lacubus ad plantas aquaticas vulgaris.

2. **Ancylus fluviatilis.**
A. testa conoidea, fornicata, cornea, fusca; vertice excentrico, postico; mucrone recurvato; apertura subrotunda.

Ancylus fluviatilis. Pfeiff. op. cit p. 107. t. IV. f. 44, 45.

Habitat in rivis, rarissimus: in rivulis sylvestribus inter Bladau et Lapsau.

Ord. V. Cirrhopoda. Cuv.

Mollusca marina corpore inarticulato, brachiis antenniformibus, branchiis respirantia, medulla nodosa; testa plus minusve calcaria multivalvi inclusa.

Fam. I. Cirrh. sessilia Lam.

Animal cono calcareo, sessili, apice perforato, valvulis clauso, inclusum, brachiis cirrhosis.

16. *Balanus Lam.*

Animal inclusum, brachiis cirrhosis antenniformibus exsertis retractilibus decem; ore antico et supero.

Testa conoidea, cavitate simplici, valvulis quatuor aperturam claudentibus.

1. Balanus — ?

B. testa obtuso-conica, basi ovata, albida; apertura dentata quadrangulari; operculo immerso pyramidali, valvulis angulo acuto sibi invicem appositis.

Lepas balanoides. Linn. F. Suec. X. 2023.

— — Chemnitz. VIII. XCVIII. 821 — 25.

Lepas balanoides. Tilesius Iahrbuch der Naturgesch., Iahrg. I. 1802. p. 361.

Habitat in mare balthico, fucis, lignis adhaerens.

II. Mollusca acephala.

I. Mollusc. aceph. conchifera Lam.

Mollusca aquatilia, capite nullo, branchiis utplurinum foliaciis, pallio bilobo, hermaphrodita. Os et anus oppositi, in utraque corporis extremitate. Cor dorsale.

Testa bivalvis aut multivalvis. Valvulae ligamento cartilagineo hiantes, in fossa cardinis aut dentati aut edentuli recondito. Musculi aut musculorum testam claudentium foveolae in ipsis valvulis conspicuae.

Ord. II. Mytilacea Cuv.

Acephala pallio longitudinaliter aperto et orificio proprio ad anum instructo. Pes distinctus. Musculi testam claudentes bini.

Fam. I. Mytili. Lam.

Testa convexa, subtriangularis, valvulis aequalibus. Byssus exsertus. Cardo edentulus.

17. *Mytilus. Lam.*

Testa longitudinalis, aequivalvis, basi acuta, vertice a cardine remoto, cardine laterali in plurimis edentulo; ligamento marginali subinterno.

1. Mytilus edulis.

M. testa ovata, valvulis convexiusculis; lateribus anticis et posticis rectis, inferiore rotundato; natibus deorsum flexis.

Mytilus edulis. Linn. Chemnitz. VIII. t. 84. f. 751.

Habitat in mare balthico, glomeratim fucis adhaerens.

2. Mytilus Hagenii.

M. testa semiovata, valvulis acute carinatis, latere inferiore planis; natibus acutis deorsum flexis contiguis; dissepimentis internis nullis.

Mytilus Hagenii, v. Baer: Program. de Mytilo Hagenii.

Mytilus Wolgae? Chemnitz. T. XI. p. 256. t. 205. f. 2028.

Habitat vulgaris in lacu venedico et curonico; in amnibus Pregel, Frisching, Elbing etc., non raro.

Fam. II. Nayades. Lam.

Pes linguaeformis, crassus, bysso nullo. Postica pallii apertura tentaculata.

18. *Anadonta. Brug.*

Testa aequivalvis, ovata, cardine rectilineo edentulo, ligamento subinterno.

1. Anadonta sulcata.

A. testa ovato-oblonga, ventricosa, sulcis longitudinalibus inaequalibus extus et intus conspicuis, margine subretuso; natibus angulo obtuso utrinque a pube distinctis.

Anadonta sulcata. Nilsson. op. cit. p. 113, 114.
Anadonta cellensis Pfeiff. op. cit. Hft. 2, t. VI. f. 4.

Maxima inter nostrates haec concha lacubus habitat: in lacu ad Tannenhof, Pobeten, Friedrichstein.

2. Anadonta ponderosa.

A. testa elliptico-ovata, ventricosa, crassa; anterius et posterius rotundata, subcompressa; natibus retusis; ligamento prominulo; laminae cardinalis sinu ampliato.

Anadonta ponderosa Pfeiff. op. cit. Hft. 2. p. 31. t. IV. f. 1 — 6.

In amne Nogat ad Marienburg tantummodo reperta.

3. Anadonta anatina.

A. testa ovato-oblonga, tenui, anterius rotundata, posterius producta; pube compressa, subaurita; natibus extremitati anteriori approximatis, retusis.

Anadonta anatina Nilsson. op. cit. p. 114.
— — Pfeiff. op. cit. Hft. 1. t. VI.
Mytilus anatinus. Linn. F. Suec. n. 1332.
— — Bock op. cit. V. p. 327.

Habitat in lacubus et fluviis vulgaris.

19. *Unio. Brug.*

Animal ova placentis distinctis deponens.

Testa longitudinalis, inaequilatera. Dens cardinalis dexter simplex, sinister duplex aut fossa intermedia aut dentibus deinceps positis; dentes laterales aut nulli aut iuxta ligamentum producti lamelliformes, sinistro duplici.

1. Unio batava.

Un. testa ovali, fusca, crassa: natibus prominulis, rugoso-tuberculatis; dentibus cardinalibus deinceps positis, crenatis; lateralibus solidis.

Unio batavus. Pfeiff. op. cit. Hft. 2. t. VIII. f. 10.

Iuniorum testa luteo-virescens; natibus approximatis, tuberculatis; dente cardinali sinistro posteriore vix conspicuo; costis a cardine ad marginem inferiorem vergentibus parum expressis.

Habitat fluviis Nogat et Vistula.

2. Unio pictorum.

Un. testa ovali-oblonga; posterius subrhombeo-attenuata, extremitate subrotunda; natibus prominulis decorticatis; carina iuxta ligamentum compresso-angulata.

Unio pictorum Nilsson. op. cit. p. 111.
Unio rostrata Pfeiff. op. cit. tab. V. f. 8, Hft. 2. t. VIII. f. 8.
Mya pictorum Linn. Bock op. cit. V. p. 321.

Var. Valvularum margine inferiore sinuato.

Ligamentum spurium, dentibus lateralibus interne affixum, legitimo difformi, in specimine ex lacu Oberteich, quondam offendi.

Habitat in fossis et lacubus, haud raro.

3. Unio tumida.

Un. testa ovato-oblonga, tumida, crassa; postice attenuata, rostrata, extremitate subrotunda; natibus prominulis; dente cardinali compresso.

Unio tumida Pfeiff. op. cit. Hft. 2. t. VIII. f. 2.

Habitat lacu venedico et curonico.

4. Unio riparia.

Un. testa elliptico-subrhombea, crassa; natibus retusis extremitati anteriori approximatis; cardinis dente conico, crenato.

Unio riparia Pfeiff. op. cit. p. 118. t. V. f. 13.

Habitat flumine Nogat, ad Marienburg.

Ord. IV. Cardiacea. Cuv.

Acephala pallio antice aperto, postice ostiis duobus, saepius in tubos elongatis. Pes distinctus. Musculi testam claudentes bini.

Fam. I. Cardiacea. Lam.

20. *Cardium. Lam.*

Testa aequivalvis, cordiformis, valvulis plicatis, vertice recurvis. Cardo dentibus quatuor, binis intermediis approximatis abbreviatis, lateralibus distantibus elongatis. Dentes arcuati.

1. Cardium edule.

C. testa subcordata, solida, sulcis longitudinalibus duobus tribusve; rugis transversis crenatis versus marginem profunde insculptis.

Cardium edule Linn. Chemnitz. vol. VI. t. 19, f. 194.

Habitat in mari balthico. Animal nondum vidi.

21. *Mactra. Lam.*

Testa inaequalitera. Cardo dente medio plicato, lateralibus compressis remotis. Ligamentum internum.

1. Mactra solida.

M. testa triangulari-rotundata, striata; dentium lateralium laminis interne subtilissime crenatis.

Mactra solida Linn. Gml. VI. p' 3259. n. 13.
— vulgaris Chemnitz VI. t. 26. f. 234.

Habitat in mari balthico raro; ad Gedanum.

Fam. II. Cyclades Féruss.

Testa compressa, suborbicularis. Cardo dentibus binis aut tribus mediis incrassatis, lateralibus lamellosis. Ligamentum externum.

22. *Cyclas Pfeiff.*

Tracheae geminae, basi connatae, productae.
Testa ovata vel orbicularis; aequivalvis, clausa; dentes cardinales aut in valvula utraque bini, vel in sinistra unicus.

1. Cyclas cornea.

C. testa subglobosa, ventricosa, striata, fusco-virescente, zona lutescente marginali; ligamento inconspicuo.

Tellina cornea Linn. F. Suec. p. 517.
— — Bock. op. cit. V. p. 34.
Cyclas cornea Pfeiff. op. cit. p. 120, t. 5. f. 1, 2.

Fossis et fluviis habitat; in fossa Landgraben vulgaris.

2. Cyclas rivicola.

C. testa ovali, ventricosa, virescente, zonula lutea; natibus complanatis, circulo fusco circumscriptis; ligamento extus conspicuo.

Cyclas rivicola. Pfeiff. op. cit. p. 121. t. V. f. 3, 4, 5.

Habitat fluviis, passim; ad Vistulae ripas, haud raro.

3. Cyclas lacustris.

C. testa orbiculato-subrhombea, compressa, striata, cinerea; natibus obtusiusculis; ligamento parum conspicuo.

Cyclas lacustris Pfeiff. op. cit. p. 122. t. V. f. 6, 7.

Habitat in fluviis et fossis passim.

23. *Pisidium. Pfeiff.*

Tracheae breves, connatae.
Testa inaequilatera, subovata. Dentes cardinales valvula sinistra bini, dextra unicus.

1. Pisidium obtusale.

P. testa oblique cordata, ventricosa; margine valvularum antico subrecto; natibus prominulis.

Cyclas obtusalis Nilsson. op. cit. p. 101.
Pisidium obtusale Pfeiff. op. cit. p. 125. t. 5. f. 21, 22.

Habitat in fluviis, lacubus, fossis, frequens.

Fam. III. Nymphacea. Lam.

Valvulae plica longitudinali ad marginem posticum distinctae. Cardo dentibus mediis et utrinque lamina munitus.

24. *Tellina. Lam.*

Testa oblonga. Cardinis dentibus mediis in utraque valvula conformibus.

1. Tellina fragilis.

T. testa inaequilatera striata; vertice rotundato; postice rostrata, plica postica obsoleta.

Tellina fragilis Chemnitz. VI. t. 9. f. 84.

Habitat in mari balthico.

2. Tellina balthica.

T. testa inaequilatera, subrotunda, laevi; natibus acutis, angulatis, conniventibus.

Tellina balthica. Chemnitz. VI. t. 13. f. 128.

— — Bock. l. c. p. 324.

Habitat in mari balthico.

Ord. V. Les Enfermès. Cuv.

Pallium sacciforme, foramine antico vel medio pro pede exserendo, postico in tracheas geminas elongatum.

25. *Mya. Lam.*

Testa ovalis, plerumque hians. Cardo dente unico lamelloso in fossa recepto. Ligamentum internum. Tracheae in cylindrum crassum coniunctae.

1. Mya arenaria.
M. testa ovali, inaequilatera, compressa; natibus angulatis, deorsum flexis; dente solido antrorsum porrecto.

Mya arenaria Chemnitz. VI. tab. 2.
Habitat in mari balthico, haud raro.

Arca. Testas nuperrime in mari balthico ad vicum Kranz collegi, sed tantopere destructas, ut vix generis, speciei vero eruere non possim characteres.

Theses.

1. Nervus crotophitico-buccinatorius, vulgo nervi inframaxillaris ramus, proprium par nervorum sistit.
2. Membranae serosae non secernunt.
3. Calor animalis pulmonibus non gignitur.
4. Quaevis sanatio organismi viribus perficitur.
5. Morbi evolutionis non existunt.
6. Therapia generalis magis medico necessaria quam specialis.

Vitae Curriculum.

Ego Johannes Augustus Guilelmus Kleeberg, confessioni evangelicae addictus, Kutno, Poloniae oppidulo et illustr. comitis de Glischinsky sede, a. 1804 d. XXII. Octobris natus sum patre medicinae doctore et matre e gente Ueberson, quibuscum annos post tres Mariaeburgum, et patre mox defuncto abhinc annos octo Regiomontum me contuli. In schola illa urbe florente magistris Haebler, Heermann, Hoepfner, Lambert, Brueckner per lustra duo, et Regiomontii gymnasio palaeopolitano praeceptoribus Stiemer, Ellendt, Grabowsky, Struve per annos quatuor litteris artibusque ingenuis sum imbutus, quibus viris de me optime meritis multas perennesque debeo gratias. Ex hoc maturitatis testimonio demissus, in numerum civium academicorum Albertinae a. 1824 d. XXX. Sept. a Pror. Magnif. Gaspari et ab exc. Schweikart in ICto-

rum ordinem relatus, sed post semestre ab illustr. de Baer in album medicorum sum receptus.

Studiorum autem per quadriennium haec ratio: Nam me docuerunt cel. professores Herbart logicen et psychologiam, Hagen s. physicen, opticen, chemiam, mineralogiam, Voigt artem diplomaticam, Hagen i. technologiam, Neumann mineralogiam, Dove hypsometriam, Meyer botanicam generalem specialemque, plantarum geographiam, de Baer botanicam generalem, anatomiam et theoreticam et practicam, zoologiam, zootomiam, evolutionis historiam, methodologiam medicam, Burdach encyclopaediam medicam, anatomiam specialem, physiologiam, Sachs morbi theoriam, morbos syphiliticos, therapiam specialem, psychologiam empiricam, G. A. Richter pharmacologiam, therapiam generalem et specialem, Unger universam chirurgiam et ophthalmologiam, Henne artem obstetriciam et theoreticam et practicam: doctores exc. Ohlert philosophiae historiam, Dulck pharmaciam, Burdach fasciarum chirurgicarum usum. Praeterea examinatoriis ab exc. doctore G. H. Richter institutis interfui.

Per semestria tria policlinicum medicum G. A. Richter, clinicum et policlinicum chirurgicum et ophthalmologicum Unger, clinicum medicum Elsner, maiocomium Henne ducibus experientissimis et auscultando et aegrorum curam in me ipsum recipiendo frequentavi.

Omnes hos praeceptores clarissimos et doctissimos pio gratoque animo semper venerabor. Inprimis vero professoribus excellentissimis medicisque ex-

perientissimis Unger *atque* Richter, *qui gravissime aegrotum ex Orci faucibus salvum vindicarunt, ceterumque ut et cel. prof.* Sachs, *insigni me foverunt humanitate, gratias pio animo ago quam possum maximas. At inter omnes pro innumeris in me collatis benevolentiae atque benignitatis signis professorum illustrissimorum* de Baer *et* Meyer, *qui domi suae atque familiaritatis consortem me facere non repudiaverunt atque singularem zoologiae et botanicis amorem praeceptis atque exemplo incenderunt et aluerunt, memoria usque ad cineres mihi erit acceptissima, recentissima, sanctissima.*
